

Раціональне використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) при захворюванні на COVID-19

1. Профілактичні заходи при поширенні SARS-CoV-2

Наявні докази, що SARS-CoV-2 – збудник COVID-19 передається між людьми через тісні контакти і краплі, а не повітряним шляхом. У групі осіб із найбільшим ризиком зараження - особи, які перебували в тісному контакті з пацієнтом або особи, які піклуються про хворих.

Профілактичні заходи є ключовими, і вони є однаковими як для сфери охорони здоров'я, так і для населення в цілому. Найбільш ефективними профілактичними заходами для населення є:

часта обробка рук: спиртовмісним антисептиком, якщо руки візуально не забруднені або з милом і водою, якщо руки брудні;

уникання торкання очей, носа та рота;

респіраторна гігієна та етикету кашлю: кашель або чхання в зігнутий лікоть або хустинку з її утилізацією в подальшому;

носіння медичної маски, якщо наявні респіраторні симптоми і виконання гігієни рук після зняття та утилізації маски;

підтримання соціальної дистанції (не менше 1,5 м) від осіб з респіраторними симптомами.

Додаткові профілактичні заходи необхідні медичним працівникам, щоб захистити себе і запобігти інфікуванню і передачі збудника в закладах охорони здоров'я. Профілактичні заходи, які повинні виконувати медичні працівники, які здійснюють догляд за хворими з COVID-19, включають використання засобів індивідуального захисту – вибір належного типу ЗІЗ та навчання, як його надягати, знімати та утилізувати.

2. Оптимізація доступності ЗІЗ в умовах глобального дефіциту

1) мінімізація потреби в ЗІЗ в умовах закладів охорони здоров'я:

розглянути використання телемедицини, консультування за допомогою відеозасобів інтернету для оцінки підозрілих COVID-19, таким чином мінімізуючи потребу у візитах до медичних закладів для оцінки стану пацієнтів;

використання фізичних бар'єрів для зменшення ризику інфікування і передавання SARS-CoV-2 (наприклад, скляних або пластикових вікон) в приймальних відділеннях закладів охорони здоров'я, реєстратурі амбулаторно-поліклінічного закладу, в аптеці;

обмежити доступ працівників охорони здоров'я до палат, де розміщені пацієнти з COVID-19, якщо вони не залучені до медичної допомоги. Розглянути можливість групування дій, щоб звести до мінімуму кількість відвідувачів (наприклад, перевірка показників життєвих функцій під час проведення лікувальних процедур або доставка харчування медичними працівниками, коли вони виконують інші функції) і планування, які заходи будуть виконуватися біля ліжка пацієнта;

будь-які відвідування забороняються, але якщо це неможливо, необхідно максимально обмежити кількість відвідувачів відділень, де ізольовані пацієнти з COVID-19. Крім того, обмежити кількість дозволеного часу відвідування і надати чіткі інструкції про те, як застосовувати та знімати ЗІЗ, як проводити обробку рук аби уникнути інфікування.

2) забезпечення раціонального та доцільного використання ЗІЗ

Використання ЗІЗ повинно базуватися на оцінці ризику (наприклад, виду діяльності) та особливостей шляхів інфікування та передавання (наприклад, контактний, краплинний або повітряний). Надмірне використання ЗІЗ впливає на зменшення їх запасів. Дотримуючись наступних рекомендацій, можна забезпечити раціональне використання ЗІЗ:

тип ЗІЗ, що використовується при догляді за пацієнтами з COVID-19 залежить від умов, типу персоналу та виду діяльності;

медичний персонал, що бере участь у прямому догляді за пацієнтами, повинен використовувати наступні ЗІЗ: ізоляційний халат, рукавички, медична (хірургічна) маска і захист очей (захисні окуляри або щиток);

під час проведення аерозольгенеруючих процедур (наприклад, інтубація трахеї, неінвазивна вентиляції легень, трахеотомія, серцево-легеневої реанімація, ручна вентиляція легень, бронхоскопія, розтин трупа) працівники закладів охорони здоров'я повинні використовувати респіратори, захисні окуляри або щиток, рукавички та ізоляційні халати; водонепроникні фартухи слід використовувати, якщо ізоляційний халат не є водонепроникним;

респіратори класу захисту не нижче FFP2 або еквівалент використовуються протягом тривалого часу. В умовах дефіциту ЗІЗ, можливо використовувати той же респіратор при догляді за декількома пацієнтами, які мають той же діагноз, не знімаючи його, при цьому респіратори зберігають їх захисні властивості при використанні протягом тривалих періодів. Однак, використання одного респіратора більше чотирьох годин може призвести до дискомфорту і цього слід уникати;

особи з респіраторними симптомами або ті, хто доглядає за пацієнтами з COVID-19 або підозрою на неї вдома, повинні використовувати медичні маски;

для осіб без респіраторних симптомів, носіння маски чи респіратору будь-якого типу не рекомендується. Носіння медичних масок, коли це не показано, можуть спричиняти збільшенню вартості і обмеження для закупівель ЗІЗ. При цьому нераціональне використання масок і респіраторів створює помилкове відчуття безпеки, що може призвести до нехтування іншими необхідними профілактичними заходами.

**Тип ЗІЗ при COVID-19
за умовами роботи, типом персоналу та виду діяльності**

Умови	Цільовий персонал або пацієнт	Вид діяльності	Тип ЗІЗ або процедури
Заклади охорони здоров'я			
Стационарне відділення			
Палата для пацієнтів	Лікарі та середній медичний персонал	Надання медичної допомоги та догляд за пацієнтам з COVID-19	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (захисні окуляри або щиток).
		Аерозольгенеруюча процедура	Респіратор класу захисту не нижче FFP2 Ізоляційний халат Рукавички Захист очей Водонепроникний фартух (за потреби)
	Молодший медичний персонал	Робота в палаті, де перебуває пацієнт з COVID-19	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (якщо наявний ризик потрапляння органічного матеріалу або хімікатів) Чоботи або закриті взуття, що піддається очищенню і дезінфекції
	Відвідувачі ²	Перебування в палаті, де знаходиться пацієнт з COVID-19	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички
Інші зони транзиту пацієнта (наприклад, переходи, коридори).	Всі співробітники, включаючи медичний персонал	Будь-яка діяльність, яка не пов'язана з контактом з пацієнтом з COVID-19	ЗІЗ не потрібні
Приймальне відділення	Медичний персонал	Попередній скринінг без прямого контакту ³	Підтримувати відстань не менше 1 м ЗІЗ не потрібні
	Пацієнти з респіраторними симптомами.	Будь-яка	Підтримувати відстань не менше 1 м Медична маска, якщо у пацієнта відсутні протипокази до її носіння
	Пацієнти без респіраторних симптомів	Будь-яка	ЗІЗ не потрібні

Умови	Цільовий персонал або пацієнт	Вид діяльності	Тип ЗІЗ або процедури
Лабораторія	Лаборант	Маніпуляції із зразками	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (якщо є ризик потрапляння органічного матеріалу)
Адміністративні зони	Всі співробітники, включаючи медичний персонал	Адміністративні завдання, які не передбачають контакту з пацієнтом з COVID-19	ЗІЗ не потрібні
Амбулаторно-поліклінічні відділення			
Консультативні кабінети (кабінети прийому)	Медичний персонал	Фізикальне обстеження хворого з респіраторними симптомами	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей
	Медичний персонал	Фізикальне обстеження хворого без респіраторних симптомів	Відповідно до стандартних заходів безпеки та оцінки ризиків
	Пацієнти з респіраторними симптомами	Будь-яка	Медична маска, якщо у пацієнта відсутні протипокази до її носіння
Консультативні кабінети (кабінети прийому)	Пацієнти без респіраторних симптомів.	Будь-яка	ЗІЗ не потрібні
	Молодший медичний персонал	Після і між консультаціями пацієнтів з респіраторними симптомами	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (якщо наявний ризик потрапляння органічного матеріалу або хімікатів) Чоботи або закрите взуття, що піддається очищенню і дезінфекції
Зони для очікування	Пацієнти з респіраторними симптомами	Будь-яка	Медична маска, якщо у пацієнта відсутні протипокази до її носіння Негайно перемістити пацієнта до ізолятора (кімнати ізоляції) або відокремити ділянку від інших відвідувачів; якщо це неможливо, забезпечити відстані не менше 1 м від

Умови	Цільовий персонал або пацієнт	Вид діяльності	Тип ЗІЗ або процедури
			інших
	Пацієнти без респіраторних симптомів	Будь-яка	ЗІЗ не потрібні
Адміністративні зони	Всі співробітники, включаючи медичний персонал	Адміністративні завдання, які не передбачають контакту з пацієнтом з COVID-19	ЗІЗ не потрібні
Приймальне відділення	Медичний персонал	Попередній скринінг без прямого контакту	Підтримувати відстань не менше 1 м ЗІЗ не потрібні
	Пацієнти з респіраторними симптомами	Будь-яка	Підтримувати відстань не менше 1 м Медична маска, якщо у пацієнта відсутні протипокази до її носіння
	Пацієнти без респіраторних симптомів.	Будь-яка	ЗІЗ не потрібні
Для загального населення			
Домашні умови	Пацієнти з респіраторними симптомами	Будь-яка	Підтримувати відстань не менше 1 м Медична маска, якщо у пацієнта відсутні протипокази до її носіння
	Людина, яка організовує догляд	Вхід в кімнату пацієнта, але без проведення догляду чи надання допомоги	Медична маска
	Людина, яка організовує догляд	Проведення догляду, перебування в зоні пацієнта, догляд за сечовим катетером, поводження з відходами пацієнта з COVID-19	Рукавички Медична маска Водонепроникний фартух (якщо є ризик сплеску)
	Медичний персонал	Проведення догляду або надання медичної допомоги пацієнту з COVID-19 на дому	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей

Умови	Цільовий персонал або пацієнт	Вид діяльності	Тип ЗІЗ або процедури
Громадські місця (наприклад, школи, торгові центри, вокзали).	Особи без респіраторних симптомів	Будь-яка	ЗІЗ не потрібні
Пункти в'їзду (вокзали, аеропорти та ін.)			
Адміністративні зони	Всі співробітники	Будь-яка	ЗІЗ не потрібні
Область скринінгу	Персонал	Перший скринінг (вимірювання температури), без прямого контакту ³	Підтримувати відстань не менше 1 м ЗІЗ не потрібні
	Персонал	Другий скринінг (тобто, опитування пасажирів з лихоманкою щодо наявності клінічних симптомів COVID-19, анамнезу хвороби і подорожі)	Рукавички Медичні маски
	Прибиральники	Прибирання приміщень, де перебували пасажирів з лихоманкою під час скринінгу	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (якщо наявний ризик потрапляння органічного матеріалу або хімікатів) Чоботи або закрите взуття, що піддається очищенню і дезінфекції
Зона тимчасової ізоляції	Персонал	Вхід в зону ізоляції, але без надання медичної допомоги	Підтримувати відстань не менше 1 м Медична маска Рукавички
	Персонал, медичні працівники	Допомога пасажирів в транспортуванні в заклад охорони здоров'я	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей
Зона тимчасової ізоляції	Прибиральники	Прибирання приміщень для ізоляції	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (якщо наявний ризик потрапляння органічного матеріалу або хімікатів) Чоботи або закрите взуття, що піддається очищенню і дезінфекції
Карета швидкої медичної допомоги або трансферний транспорт	Медичні працівники	Транспортування підозрюваного на COVID-19	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей

Умови	Цільовий персонал або пацієнт	Вид діяльності	Тип ЗІЗ або процедури
	Водій	Бере участь тільки у транспортуванні хворого з підозрою на COVID-19 і відділ водія роздільний з зоною пацієнта	Підтримувати відстань не менше 1 м ЗІЗ не потрібні
		Допомога при завантаженні або вивантаженні	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей
		Немає прямого контакту з пацієнтом, але транспорт без роздільних зон для водія і пацієнта	Медична маска
	Пацієнт з підозрою на COVID-19.	Транспортування в заклад охорони здоров'я	Медична маска, якщо у пацієнта відсутні протипокази до її носіння
Карета швидкої медичної допомоги або трансферний транспорт	Прибиральники	Очищення після і між трансферами пацієнтів з підозрою на COVID-19 у заклад охорони здоров'я	Медична маска Ізоляційний халат Рукавички Захист очей (якщо наявний ризик потрапляння органічного матеріалу або хімікатів) Чоботи або закриті взуття, що піддається очищенню і дезінфекції
Особливі рішення для команд швидкого реагування, які допомагають у проведенні досліджень надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я⁴			
Спільноти			
Будь-де	Команди швидкого реагування	Інтерв'ю людини з підозрою або підтвердженим випадком COVID-19 або контактними особами	ЗІЗ не потрібні, якщо це зроблено віддалено (наприклад, по телефону або за допомогою відеозв'язку) Віддалене інтерв'ю є кращим методом
Будь-де	Команди швидкого реагування	Співбесіда з підозрюваним або підтвердженим випадком COVID-19 без безпосереднього контакту	Медична маска Підтримувати відстань не менше 1 м Інтерв'ю повинні проводитися на відкритому повітрі. Інтерв'юєру слід використовувати медичну маску, якщо

Умови	Цільовий персонал або пацієнт	Вид діяльності	Тип ЗІЗ або процедури
			відсутні протипокази до її носіння
		Співбесіда з контактними особами без будь-яких респіраторних проявів, які перебували в контакті з пацієнтами з COVID-19	Підтримувати відстань не менше 1 м ЗІЗ не потрібні Співбесіда повинна виконуватися на відкритому повітрі. Якщо необхідно провести візит в побутові приміщення, використовуйте тепловізор, щоб підтвердити, що людина не має лихоманки, підтримуйте відстань не менше 1 м і не торкайтеся нічого в побутовому приміщенні.

Примітки:

¹крім використання відповідних ЗІЗ, завжди слід проводити обробку рук, дотримуватися респіраторної гігієни і етикету кашлю. Необхідно утилізувати ЗІЗ у відповідний контейнер після використання, а гігієна рук повинна проводитися до надягання і після зняття ЗІЗ.

²кількість відвідувачів повинна бути обмежена. Якщо відвідувачі повинні увійти в кімнату пацієнта COVID-19, вони повинні бути забезпечені чіткими інструкціями про те, як надягати і знімати ЗІЗ, про виконання гігієни рук, відвідування має проводитися під наглядом медичного працівника.

³ця категорія включає в себе використання дистанційних термометрів, тепловізорних камер, і обмежене спостереження і допит, все при збереженні просторової відстані не менше 1 м.

⁴всі члени команди швидкого реагування повинні бути навчені належному виконанню гігієни рук, і як надягати та знімати ЗІЗ, щоб уникнути самозараження.